

DOI 10.36074/logos-11.11.2022.41

ФАСИЛІТАЦІЯ ЯК МЕТОД ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ДОРΟΣЛИХ

ORCID ID: 0000-0002-8596-6749

Піддячий Володимир Миколайович

доктор філософії, старший науковий
співробітник відділу андрагогіки

Інститут педагогічної освіти і освіти імені Івана Зязюна НАПН України

УКРАЇНА

У витоків розроблення фасилітації як соціально-психологічного методу управління групою динамікою дорослої аудиторії були напрацьовані Триплет, Ф. Олпорта та В. Меде. Вони одними з перших обґрунтували та експериментально дослідили вплив групової взаємодії на психологічний стан особистості та її поведінку. На сучасному етапі еволюції фасилітація розглядається як метод групової роботи, що спрямований на підвищення ефективності та продуктивності міжособистісної взаємодії шляхом надання допомоги у досягненні спільної згоди щодо реалізації визначених цілей, вирішення проблем та розв'язання поставлених завдань. Вона характеризується: 1) побудовою співпраці на засадах взаєморозуміння та взаємопідтримки; 2) повагою до думок інших; 3) запобіганням конфронтації; 4) конструктивним вирішенням конфліктних ситуацій; 5) наданням можливості кожному висловлювати і відстоювати власні думки, виражати переживання та почуття.

Фасилітація передбачає заохочення, підвищення ініціативності та стимулювання до активної роботи учасників групи на засадах дотримання принципів відповідальності, свободи та толерантності (за К. Роджерсом). Це сприяє підвищенню мотивації учасників до взаємодії, розкриттю їхнього потенціалу, збільшенню продуктивності групової роботи, конструктивному обговоренню шляхів вирішення суперечностей та труднощів [4; 5].

Виокремлюють такі етапи фасилітації:

- визначення мети та завдань;
- встановлення регламенту спільної роботи;
- зосередження уваги на досягненні поставленої мети;
- проведення групової роботи та управління її динамікою;
- демократичне залучення усіх учасників до активної взаємодії;
- підведення підсумків проведеної роботи та надання практичних рекомендацій;
- спільне вираження подяки за проведену роботу.

Для успішного проведення фасилітації і налагодження продуктивної міжособистісної взаємодії фасилітатор має володіти такими якостями як довірливість, повага до думок співрозмовників та щирість (за К. Роджерсом). Його діяльність буде успішною за умови, якщо відповідатиме індивідуальним природнім задаткам, здібностям та схильностям [3].

До основних принципів роботи фасилітатора належать: 1) неупереджене ставлення до учасників взаємодії; 2) дотримання нейтралітету при виникненні

конфліктних ситуацій; 3) повага до результатів роботи групи; 4) концентрація на цілях групової взаємодії.

Одними із головних завдань фасилітатора впродовж організації навчальної взаємодії та управління груповою динамікою дорослої аудиторії є створення умов для розкриття особистісного потенціалу учасників, їхньої ініціативності та самостійності, а також налагодження конструктивних міжособистісних стосунків.

Серед функцій фасилітатора виокремлюють: 1) забезпечення успішної групової комунікації; 2) залучення до активної співпраці; 3) допомога у знаходженні взаєморозуміння та напрацюванні спільних рішень; 4) формування усвідомлення відповідальності за результати колективної роботи [1; 2].

Застосування методу фасилітації дозволяє ефективно організувати колективну роботу з метою обговорення певної проблемної ситуації та пошуку найоптимальніших шляхів її вирішення.

Список використаних джерел:

- [1] Микитюк О. М. (2013). Формування фасилітативного середовища у процесі проведення тренінгів «Особиста гідність. Безпека життя. Громадянська позиція» в освітньому просторі інституту післядипломної педагогічної освіти. *Здорова школа: аспекти моніторингу: навчальний посібник для слухачів системи післядипломної педагогічної освіти*. Львів: Кольорове небо.
- [2] Піддячий В. М. (2021). Сутність і зміст андрагогічної компетентності педагогів. *Молодь і ринок*, № 10, 29–35. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2021_10_7
- [3] Піддячий В. М. (2020). Сутність і зміст професіоналізації педагогів у контексті освіти впродовж життя. *Вісник післядипломної освіти. Серія : Педагогічні науки*, Вип. 13, 185–199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpopn_2020_13_14
- [4] Піддячий М.І. (2020). Ключові компетентності старшокласників: організація здорового способу життя. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць*. Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова. Випуск 3 К (123) 20, 315–319. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/719944/>
- [5] Піддячий М.І. (2019). Соціально-професійний розвиток: компетентісно орієнтоване навчання старшокласників. *Компетентісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи: збірник тез I Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Компетентісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи»*. Київ : Педагогічна думка. С. 104–107. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717295/>